

To 19.3.2026 Carelia-sali

COPPOLAN COOTUT CLASSICOT

Lorenzo Coppola,
klarinetti

JOENSUUN KAUPUNGINORKESTERI

www.joensuunkaupunginorkesteri.fi

Ohjelma

Wolfgang Amadeus Mozart:

Maurerische Trauermusik c.molli KV 477, 5 min

Ludwig Spohr:

Konsertto klarinetille ja orkesterille nro 2 Es-duuri op. 57, 28 min

Allegro

Adagio

Rondo: Alla Polacca

Väliaika, 20 min

Joseph Haydn:

Sinfonia nro 99 Es-duuri Hob.I:99, 28 min

Adagio - Vivace assai

Adagio

Menuetto (Allegretto)

Finale (Vivace)

Esiintyjät

Lorenzo Coppola, klarinetti

Roomassa syntynyt Lorenzo Coppola on yksi aikamme arvostetuimpia historiallisten klarinettien soittajia. Hänen tiensä barokin ja varhaisromantiikan klarinettimusiikin syvälliseksi tulkitsijaksi alkoi modernin klarinetin opinnoilla Franco Ferrantin johdolla, ja jatkui historiallisten soittimien pariin Eric Hoeprichin opissa Haagin kuninkaallisessa konservatoriossa.

Vuonna 1991 Coppola asettui Pariisiin ja aloitti laajan kansainvälisen yhteistyön vanhan musiikin orkesterien kanssa. Hän on esiintynyt mm. Freiburger Barockorchesterin (jonka sooloklarinettistina hän on toiminut vuodesta 1997), Les Arts Florissantsin, La Petite Banden, Orchestra of the Eighteenth Century, La Grande Écurie et la Chambre du Roy ja Libera Classican kanssa.

Kamarimuusikkona Lorenzo Coppola tunnetaan vahvasta muusikkoudestaan ja syvällisestä yhteissoiton kulttuuristaan. Hän on jakanut lavan lukuisten eturivin taiteilijoiden kanssa, kuten Andreas Staierin, Isabelle Faustin, Alexander Melnikovin, Hidemi Suzukin kanssa sekä esiintynyt yhdessä Kujiken-kvartetin ja Ensemble Zefiron kanssa kansainvälisesti arvostetuilla festivaaleilla.

Coppola on myös kysytty levytaiteilija. Hänen tuotantoonsa kuuluvat mm. Mozartin Klarinettikonsertto KV 622 Freiburger Barockorchesterin kanssa, Klarinettikvintetto KV 581 Kujiken-kvartetin kanssa, Brahmsin klarinettisonaattit yhdessä Andreas Staierin kanssa sekä Mozartin ja Beethovenin puhaltimien ja fortepianon kvintetot Ensemble Dialoghin

kanssa. Nämä äänitteet on julkaissut Harmonia Mundi levy-yhtiö. Vuonna 2015 Coppola perusti yhdessä pianisti ja fortepianisti Cristina Esclapezin kanssa Ensemble Dialoghin, joka keskittyy klassis-romanttisen kamarimusiikin historialliseen esittämiseen ja yleisökontaktin vahvistamiseen.

Pedagogina Lorenzo Coppola on vaikuttanut vuodesta 2004 lähtien Barcelonassa, missä hän opettaa historiallista klarinettia Escola Superior de Música de Catalunyaassa. Häntä arvostetaan laajalti myös työpajojen ja mestarikurssien ohjaajana, erityisesti suunnattuna orkestereille ja nuorille yhtyeille, jotka työskentelevät ilman kapellimestaria.

Teosesittelyt

Wolfgang Amadeus Mozart: Maurerische Trauermusik KV 477, "Vapaamuurarien surumusiikki"

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) liittyi vuonna 1784 vapaamuurariloosiin "Hyväntekeväisyys" (Zur Wohltätigkeit) ja sävelsi seuraavana vuonna surumusiikkia (KV 477) kahden aristokraattisen aateveljensä muistorituaaliin. Säveltäjän Leopold-isä liittyi samana vuonna wieniläiseen Zur wahren Eintracht-loosiin ("Todellinen sopusointu").

Vapaamuurarius voimistui Euroopassa 1700-luvun lopulla ja Itävallassa liike ajoi voimakkaasti valistuksen ihanteita. Vapaamuurariuden poliittisen vaikutuksen kasvu johti loosien kieltämiseen Itävallassa vuonna 1795. Mozartinkin vapaamuurariuteen liittyvä asiakirja-aineisto on peräisin Wienin salaisen poliisin arkistoista.

Mozartin Maurerische Trauermusik valmistui 1785 kisällinäytteeksi järjestöön juuri liittyneeltä säveltäjältä. Teoksesta on säilynyt lukuisia käsikirjoitusversioita, joiden perusteella sitä on esitetty usein seuran muistotilaisuuksissa. Surumusiikkiin tiivistyy Mozartin näkemys kuolemasta, jota hän valotti viimeisessä kirjeessään kuolinvuoteellaan taistelevalle Leopoldille vuonna 1787:

"Kuolema, jos ajattelemme sitä kirkkaasti, on elämämme lopullinen ja oikea päämäärä, ja olen viime vuosien aikana luonut sellaisen viisaan suhteen tämän ihmiskunnan todellisimman ja parhaimman ystävän kanssa, ettei siinä ole enää mitään kauhistuttavaa minulle; sen sijaan siihen liittyy paljon lohdutusta ja lievitystä. Kiitän Jumalaa siitä, että hän on siunannut minua tällä tiedolla – tiedät mitä tarkoitan – joka antaa minulle mahdollisuuden nähdä kuolema avaimena lopulliseen onneen. En koskaan mene illalla nukkumaan ajattelematta – vaikka olenkin nuori mies – että en ehkä elä nähdäkseni seuraavaa päivää."

Surumusiikin "matkaa ikuiseen itään" säestävät komeat puhallinkuorot sekä niiden taustaksi asettuvat jouset. Teoksen keskellä kuultava melodinen aihe periytyy keskiajan "vaeltavasta psalmisävelmästä" (Tonus peregrinus), jota käytettiin Jeremiaan valituksissa, kuvauksessa Salomonin temppelin tuhosta. Teoksen varhaisissa versioissa sävelmä on luultavasti laulettu yhdessä, mutta myöhemmässä versiossa sitä sävyttävät matalat puupuhaltimet, basettitorvet ja kontrafagotti.

Mozartin surumusiikki pyrki lujittamaan veljeyden ihannetta ja symboloi siirtymistä kuolemasta uuteen elämään. Synkän c-mollin jälkeen teos päättyy maagiseen duurisointuun.

Ludwig Spohr: Konsertto klarinetille ja orkesterille nro 2 Es-duuri op. 57

Ludwig (Louis) Spohrin (1784–1859) säveltäjäraan vaikuttivat hänen menestyksensä viulistina ja kapellimestarina. Hän oli saksalaisen romantiikan ensimmäisiä edustajia Beethovenin jälkeen ja eli niin vanhaksi, että ehti mennä pois muodista. Tästä syystä monet hänen teoksistaan ovat päässeet oikeuksiinsa vasta viime vuosikymmeninä.

Braunschweigissa syntynyt Spohr menestyi viulutaiteilijana ja sävelsi kymmenen sinfoniaa sekä viisitoista konserttoa omalle soittimelleen. Virtuosoisuuden hyväksi Spohr ranskansi etunimensä Ludwigista Louisiksi, mutta sävellyksissään hän on mitä puhtaaksiviljellyin germaanisen varhaisromantiikan edustaja.

Teknisiltä ominaisuuksiltaan nopeasti kehittyneestä klarinetista tuli 1800-luvun alussa myös yksi uudenlaisen tunneilmaisun väline. Se edellytti myös taitavien klarinetistien esiinmarssia. Carl Maria von Weberin luottoklarinetistina oli Heinrich Bärmann, Spohrilla Johann Simon Hermstedt ja Bernhard Henrik Crusell sävelsi klarinettiteoksensa itseään varten.

Spohrin yhteistyö klarinetisti Hermstedtin kanssa käynnistyi vuonna 1808 ensimmäisen klarinettikonsertton myötä. Hermstedt ei piitannut teokseen puikahtaneista virheistä, vaan muokkasi soitintaan niin, että saattoi esittää kappaleen niin kuin se oli kirjoitettu. Spohr sävelsi Hermstedtille kaikkiaan neljä konserttoa ja hyödynsi soitinta myös laulukokoelmassaan op. 103 vuonna 1837.

Spohrin vuosina 1808-1829 valmistuneet klarinettikonsertot ovat kolmiosaisia, mutta kehittyivät ilmaisultaan juohevista virtuoosikoitoksista yhä dramaattisempaan ja painavampaan suuntaan. Klarinettikonsertto nro 2 op. 57 on vuodelta 1810 ja sävelletty Saksan ensimmäisille yleisille musiikkijuhlille Frankenhausenissa, jonka johtajaksi nuori Spohr oli valittu. Spohrin ensimmäinen klarinettikonsertto oli sinkauttanut Hermstedtin maailmanmaineeseen, jota toinen konsertto Es-duurissa entisestään lujitti.

Orkesteri käynnistää ensimmäisen osan (Allegro) varovaisen ystävällisesti ja saa klarinetilta myötämielisen vastauksen ennen kuin lähtee kasvattamaan avaustaan dramaattisempaan suuntaan. Sitä täydentää marssimainen sivuteema, joka tuo musiikkiin juhlanan, jatkossa fanfaarein koristellun tunnelman. Klarinettisoolo pääsee lopulta huomion keskipisteeksi, mutta soittaa tiiviissä vuoropuhelussa orkesteripuhaltimien kanssa. Spohr ei varannut tilaa kadensseille, mutta Hermstedtin myötävaikutuksella klarinetin koko ääniala, ilmaisuasteikko ja tekninen ketteryys on huomioitu tarkoin.

Hitaassa osassa (Adagio) klarinetti on pääosassa alusta lähtien. Hehkeät melodiat demonstroivat klarinetin matalaa chalumeau-rekisteriä ja portaatonta dynamiikkaa pianissimosta forteen. Sivustatukea solisti saa orkesterin huiluilta ja fagoteilta. Kiihtyneessä c-molli-episodissa klarinetisti pääsee vilauttamaan oopperamaisia taitojaan. Sitä seuraa paluu auvoiseen As-duuriin ja herkulliseen matalaan rekisteriin.

Finaalirondossa (Alla Polacca) toistuvana pääteemana on muodikas poloneesi, jollaista myös Crusell käytti kolmannessa konsertossaan. Esittely on jälleen jaettu solistin ja orkesterin kesken, ennen kuin klarinettisoolo ampuisee esteradalleen. Väliin sijoittuvissa episodeissa kouhaistaan mollia, mutta poloneesirytmii sykkii miltei koko ajan taustalla. Klarinetin kieppuvat taiturinäytökset suuntaavat nyt soittimen ylärekisteriin, josta poimitaan nykyaikaisellakin instrumentilla vaikeasti tavoitettavia säveliä.

Joseph Haydn: Sinfonia Es-duuri nro 99

Joseph Haydnin (1732–1809) pitkäaikainen työnantaja ruhtinas Nikolaus Esterházy kuoli vuonna 1790 ja vaikka tämän seuraajat perivät muun ohella myös hovikapellimestarinsa palvelukset, he antoivat jo kansainväliseen maineeseen nousseelle säveltäjälleen mahdollisuuden itsenäiseen työntekoon.

Tämän vuoksi Haydn vastasi myöntävästi englantilaisen viulisti ja kustantaja Johann Salomonin kutsuun saapua Lontooseen johtamaan teoksiaan. Kahden Englannin-matkan aikana, vuosina 1791-92 ja 1794-95, syntyivät Salomonin tilauksesta Haydnin kaksitoista viimeistä sinfoniaa, ns. "Lontoolaiset" sinfoniat.

Salomonilla oli käytössään wieniläisklassista orkesteria laajempi kokoonpano, n. 40 jousisoittajaa ja puhaltajia kaksin kappalein. Tämän vuoksi Haydnin myöhäiset sinfoniat ovat monumentaalisempia ja rakenteeltaan suurisuuntaisempia kuin aikaisemmat. Varhaisempien sinfonioiden yllätykset ovat usein vaihtuneet vanhan säveltäjän salaviisaudeksi, jonka oivaltaminen on jätetty vain ahkerien ja tarkkakorvaisten kuulijoiden saavutettavaksi.

Sinfonia nro 99 Es-duuri oli ensimmäinen teos toisessa Lontoolaissinfonioiden kokoelmassa ja kenties sen vuoksi enemmän hyväntahtoisesti myhäilevä - perinteisen Haydn-kuvan mukaisesti kuin mikään juonikas tehostepakkaus. Morning Chronicle ylisti teosta ensiesityksen (1974) jälkeen: "Alkusoitto esitettiin kasvavalla täsmällisyydellä ja vaikuttavuudella...Teoksen tuottama nautinto ei tauonnut hetkeksikään ja Haydnin hienostunut ja loppumaton nerous oli yleinen keskustelunaihe."

Hidas johdanto (Adagio) on laava päättyen pehmeään puupuhallinsointuun - teoksessa oli ensi kertaa klarinetit mukana. Sonaattijakso (Vivace assai) ei ole erityisen dramaattinen, mutta ennakoi ratkaisullaan Beethovenin tyyliä. Kolmiosainen Adagio on rauhaisa ja scherzomaisessa menuetissa (Moderato) huomio kiintyy puupuhallinentriosta johtavaan ylimenoon. Finaali (Vivace) on Haydnin kontrapunktinen taidonnäyte, ei mitään akateemista aivovoimistelua, vaan suvereenisti orkestraalisia voimia hyväksikäyttävä iloinen päätösnumero.

Antti Häyrynen

JOENSUUN KAUPUNGINORKESTERI

BRUCKNERIN MESSU

**KE 1.4.2026 KLO 19,
JOENSUUN EV.LUT KIRKKO**

Pääsiäistä kohti kuljetaan Brucknerin juhlanan ensimmäisen messun tunnelmissa Joensuun evankelisluterilaisessa kirkossa yhdessä Sibelius-Akatemian laulusolistien kanssa.

Syvällinen ja voimakas Brucknerin d-mollimessu oli säveltäjän ensimmäinen menestystarina, joka avasi hänen tietään yleisön tietoisuuteen suurena kirkkomusiikin säveltäjänä ja sinfonisen tyylin edustajana.

Mozartin Sielunmessusta inspiraatiota saanut teos käyttää rikkaasti romantiikan ajan sointeja ja vavahduttaa jyhkeydellään sekä hartaalla vakavuudellaan.

Liput 30 / 27 / 6 €

Liput ennakkoon Pilettipuoti Elielistä,
tai verkosta osoitteesta lippu.fi

Lue lisää: www.joensuunkaupunginorkesteri.fi

lippu.fi

I VIULU

Mariko Matsumoto | konserttimestari
Maaria Leino | vuorotteleva konserttimestari
Konstancja Smolorz
Alina Hiltunen
Lazar Nikolic
Harri Forstén

II VIULU

Ilona Piirainen | äänenjohtaja
Elina Jalas | varaäänentohtaja
Grażyna Wendland-Górzyńska
Pawel Domański
Beata Kavander

ALTOVIULU

Boris Popov | äänenjohtaja
Ulla-Riikka Karvinen | varaäänentohtaja
Sławomir Górzyński
Katri Hänninen

SELLO

Akito Goto | soolosello
Piotr Sobczak | äänenjohtaja
Konstantin Mishukov | varaäänentohtaja
Ville Kivivuori

KONTRABASSO

Joel Madetoja | äänenjohtaja
Kari Räsänen | varaäänentohtaja

LYÖMÄSOITTIMET

Hannu Porkka | äänenjohtaja

HUILU

Alexander Viazovtsev | äänenjohtaja
Susanne Rull | varaäänentohtaja

OBOE

Gabriela Dogaru | äänenjohtaja
Lucia Castillo Gutierrez | varaäänentohtaja

KLARINETTI

Petri Vallius | äänenjohtaja
Elina Pyykönen | varaäänentohtaja

FAGOTTI

Lauri Mykrä | äänenjohtaja
Boğaç İpeklioğulları | varaäänentohtaja

KÄYRÄTORVI

Jussi Järvenpää | äänenjohtaja
Hannu Korkalainen | varaäänentohtaja

TRUMPETTI

Kyösti Varis | äänenjohtaja
Matti Rajas | varaäänentohtaja

JOENSUUN
KAUPUNGIN-
ORKESTERI